

nül attól, hogy csak átutaznak hazánkon vagy végérvényesen itt szeretnének letelepedni. Mindezt azzal a bibliai szabállyal erősítjük meg, hogy keresztyéni gondoskodásunk és szeretetünk elsőrendű iránya a reánk bízottak köre, családjunk, rokonságunk, kisebb-nagyobb közösségeink és nemzetünk. Emlékeztünk arra is, hogy a menekültek és bevándorlók emberi méltóságát, ügyük gyors és méltányos elbírálását is biztosítanunk kell. Ugyanerre biztatunk minden jóakarátú embert, felelős vezetőt. Köszönetet mondunk egyházaink szeretetszolgálatának, valamint azoknak a gyülekezeteinknek és egyháztagjainknak, akik már eddig is részt vettek ebben a szolgálatban – és erre kérünk, illetve biztatunk a jövőben másokat is.

„Amíg időnk van, tegyünk jót mindenekkel, kiváltképpen hitünknek cselédeivel.” Gal 6,10

Balatonfüred, 2015. november 11.

### a Generális Konvent elnöksége

## Néhány bibliai és teológiai érv a menekültügy megítéléséhez

Mind a migránsügyben megszólaló nyugati egyházi vezetők, mind a libertinus<sup>1</sup> politikusok és újságírók különös módon ugyanazokat a bibliai példákat idézik – egyoldalúan és szövegkörnyezetükből kiragadva. A szeretet parancsára (Mt 22,39), az irgalmas samaritánus történetére (Lk 10,25–37) és a jövevények befogadásáról szóló mondásokra (2Móz 12; Mt 25,35.42) hivatkoznak, de figyelmen kívül hagyják mind a történeti bibliamagyarázat, mind a szisztematika-teológiai értelmezés szabályait.<sup>2</sup> Hivatkozásuk egyoldalú és felszínes, mert a szeretet nem mindent felülíró princípium, a samaritánus története nem minden rászoruló iránti könyörületről beszél, hanem inkább az intézményes vallás könyörtelenségéről, a Bibliában sokszorosan megbecsült jövevény pedig nemcsak szabadságot nyert az őt befogadó nép, vallási csoport és család körében, hanem kötelességeket is vállalt (vö. a szombat parancsolatával).

<sup>1</sup> Azért *libertinus* (szabados), mert a *liberális* (szabadelvű) kifejezés ebben az esetben túl jó.

<sup>2</sup> A történeti exegézis és a szisztematikateológiai magyarázat különbségét Gerhard Sauter tanítja világosan (Sauter, Gerhard – Stock, Alex: *Arbeitsweisen systematischer Theologie. Eine Anleitung*. 2., durchgesehene Aufl. Studium Theologie, Bd. 2. Chr. Kaiser – Matthias Grünewald, München–Mainz 1982). Van olyan világszinten vezető egyházi nyilatkozó is, aki a migránsok feltétel nélküli befogadása céljából nemcsak értelmezési szabályoknak, de még a bibliai szövegnek is szögesen ellentmond. Egyikük Chris Ferguson, a Református Egyházak Világközösségének főtitkára, aki a tíz szűz példázatára hivatkozva figyelmeztet, hogy ne legyünk „kirekesztő” okos szüzek, hanem osszuk meg olajunkat (!) a balga szüzekkel. Vö. Mt 25,14–30.

## 1. A szeretet nem cél, és nem általános etikai elv

Azt mondják: a jézusi szeretet parancsolja, hogy segítsünk a menekülteken.

A szeretet nem cél, hanem eszköz. (A keresztyén ember számára a cél az „örök élet”). Az emberszeretetnek határt szab az istenszeretet. De még Isten szeretete is „csak” mód, *kiváltképpen való út* (1Kor 12,31): *így szerette Isten a világot* (Jn 3,16), tehát eszköz, nem cél. Az emberszeretetnek önmagunk szeretete is mértéket szab: *Szeresd felebarátodat, mint magadat* (3Móz 19,18; Mt 19,19; 22,39; Mk 12,31; Lk 10,27; Róm 13,9; Gal 5,14; Jak 2,8).

A szeretet azért sem erkölcsi elv, mert pusztá szentimentalizmussá válnék az őt korlátozó, korrelatív fogalom, az igazság nélkül (akár mint *veritas* – Ef 4,15, akár mint *institia* – Jer 23,6).<sup>3</sup> Egyik a másik nélkül aligha lehet meg. Ha egyik sérül, a másik is fonákjára fordul: *elvesznek, akik nem szerették az igazságot, hogy általa üdvözüljenek... hanem a hamisságban gyönyörködtek* (2Thessz 2,10–12). A szeretet érvényesítése azt követeli, hogy előbb mérlegeljük, mi igazságos és méltányos. Csak Istennek jár a feltétlen szeretet, a felebarátnak csak annyi, amennyi saját magunknak. A szeretet nem írhatja felül az igazságot.

## 2. A keresztyénség az élet kultúrája

A világ muzulmán lakosságának fele, az európai muzulmánoknak pedig egyharmada helyesli vagy elfogadja az öngyilkos merényleteket. Az iszlám erősza-kos, intoleráns vallás, a halál kultúráját hirdeti.

A keresztyénség a szeretettel együtt járó két további erkölcsi normát ismer: a szolgálatot és az áldozatot. Mindhárom egy célra néz, s ez a cél az örök élet.

A keresztyén hívő ember az örök életen nem pusztán a „túlvilági” létet érti a lineáris üdvtörténeti szemlélettel ellentétben, hanem azt a „csodálatos életet”,<sup>4</sup> amely itt, a földön is számol Isten üdvözítő jelenlétével. Ezért az élet nem tétlen várakozás, hanem tevékenység, haladás a cél felé. A ilyen életfolytatás minőségét az Istenhez való helyes viszonyulás adja. A céltudatos élet nem ismer hátrálást és önfeladást. A keresztyénség nem a nihilizmus és nem a halál vallása. Az élet megmaradását, fenntarthatóságát éli és hirdeti. Pillanatnyi cselekvéseinket az örökkévalóság szempontja alatt kell nézni.

Célra irányulásunk a predestinációból is következik. Istennek célja van velünk, „örök életre kiválasztott gyülekezetének tagjaivá tett” (Heidelbergi Káté 54), feladatot adott, ehhez pedig talentumokat. Egész életünkkel el kell számolnunk, nemcsak a percnyi léttel, az éppen előttünk álló helyzettel, amelyet ha

<sup>3</sup> Jeruzsálemben a siratófalnál tömegek vannak a szabadtéri istentiszteleteken. A környező utcák bejáratánál láda méretű kartondobozokba „perselyeznek”. A dobozok oldalán nagybetűs felirat: IGAZSÁGOSSÁG! A szeretetadomány nem egyszerűen a könyörületesség gyakorlása, hanem igazságtétel.

<sup>4</sup> E kifejezéssel illeti Karácsony Sándor a transzcendencia felől minősített életet. (Karácsony Sándor: *Ocsúdó magyarság. Szokásrendszer és pedagógia*. Széphalom Könyvműhely, Budapest 2002, 31.)

éppen meg is oldottunk, csak elhárítottuk az elszámoltatás felelősségét. Adunk az utunkba jött koldulónak, hogy szabaduljunk tőle, nyugtassuk lelkiismeretünket. De az, amit adtunk, és amellyel szenvedését ideig-óráig enyhítettük, holnap talán a reánk bízottaknak, saját unokáinknak fog hiányozni.

### 3. Felelősség és sáfárság

Amikor a migránsok sürgetik, követelik a továbbjutást, a jobb ellátást, a libertinus politikum és annak sajtója ezt az emberi jogokra és Mt 25,35-re hivatkozva helyesli: *éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok*, stb. A keresztyén többség viszont nem érti, hogy ez miért „jár nekik”, hiszen az európai kultúrában az élet: felelősség, mégpedig vállalt, cselekvő felelősség és kötelesség minden itt élő vagy itt élni akaró ember számára!

A keresztyén felelősségnek és sáfárságnak mint erénynek alapja az a meggyőződés, hogy minden Istené, mindenünk, amink van, Isten ajándéka. Az ő, Jézus Krisztus által nekünk adott és nekünk tulajdonított igazságaért, megváltásáért és megújításáért hálából egész életünket az ő akarata, jövőnket irányító terve alá rendeljük.

A szeretetet és a velejáró áldozatot nem lehet kiprovokálni, hiszen Krisztus sem hagyta magát provokálni. Ha mégis provokálták, a feltett kérdést, a pillanatnyi problémát más dimenzióba, az örökkévalóság szempontja alá helyezte, és válaszaival mindig az élet megmaradását szolgálta: *Ha valaki... el akarja venni az alsó ruhádat, engedd át neki a felsőt is ... aki arcul üt jobb felől, tartsd oda a másik arcodat is* (Mt 5,39–40) stb., de ne veresd agyon magad...

Jogos önvédelem kell a honfoglalókkal szemben, mert az Istentől a teremtésben kapott felelősség azt jelenti, hogy földünk és annak gyümölcse őseinktől örökölt, „unokáinktól kölcsönbe kapott” javak. Ha a befogadás nem önfeláldozás, hanem önfeladás, akkor baj van a felelősséggel. A korinthusiaknak is adni kellett a szegényebb jeruzsálemi gyülekezetnek, *de nem úgy, hogy nekik könnyebbségük legyen, néktek pedig nyomorúságotok*<sup>5</sup> (2Kor 8,13).<sup>6</sup> A rászorulóknak adunk, de az örökséget, ami csak reánk van bízva, és el kell számolnunk vele, nem adjuk oda. Olcsó szeretet volna, de az igazság az örökség pártján van. A tulajdont, akár magán-, akár közösségi tulajdont mint örökséget azért kaptuk, hogy védjük, megszorítsuk és továbbadjuk. *Valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle; és akire sokat bízta, többet kívánnak tőle* (Lk 12,48).

**Juhász Tamás**

<sup>5</sup> A RevKároli fordítása szerint. (Szerk. megj.)

<sup>6</sup> Vö. Szűcs Ferenc: Menekültügy, migráció bibliai és teológiai etikai nézőpontból. In: *Confessio* 2015/2; ld. [confessio.reformatus.hu/menekultugy-migracio-bibliai-es-teologiai-etikai-nezopontbol](http://confessio.reformatus.hu/menekultugy-migracio-bibliai-es-teologiai-etikai-nezopontbol).